ANIMADVERSIONES QUÆDAM MEDICÆ CIRCA INSULAS ANTILLES,

Quas in augustissimo Ludovicæo Medico Monspeliensi, pro Baccalaureatûs Gradu consequendo, publicis subjiciebat disputationibus

AUCTOR

Henricus - Josephus Vatable ex illâ insulæ Guadelupensis parte quæ vulgò dicitur *Saint-François Basseterre* apud Americanos septentrionales, olim in almâ Artium Liberalium Facultate Andegavensi Laureatus, nunc celeberrimæ Monspeliensis Universitatis Medicæ Alumnus.

Pro Trimestri Januarii anni 1791 & secundi Libertatis.

MONSPELII,
Ex Typis Josephi-Francisci Tournel, Universitatis Medicinæ Typographi & Bibliopolæ.

M. DCC. XCI.

PATRIÆ,

PARENTIBUS ET AMICIS

HAS in arte Medicâ primitias

DICAT, VOVET, CONSECRAT,

Obſequentiſſimus & conjunctiſſimus
H. J. VATABLE.

ANIMADVERSIONES QUÆDAM

MEDICÆ

CIRCA

INSULAS ANTILLES.

INSULÆ vulgò antilles nuncupatæ, apud Americanos ſeptentrionales ſub zonâ torridâ jacent, parùm à tropico cancri diſtantes: ex quâ poſitione facilè videre eſt quantis quamque diuturnis obnoxii ſint caloribus miſeri iſtarum incolæ, quos diù ſuſtinere haud valerent, ni, quodam benevolæ naturæ beneficio, oppoſitis duobus regulatim ſeſe invicem excipientibus ventis refrigeraretur atmoſphæra. Primus (*la briſe de mer*) à nonâ decimâve matutinâ horâ ad nonam uſque deci-

mamve nocturnam flat, cui succedit alter (*le vent de terre*) noctu maneque regnans (1). Prætereà etiam montibus plurimæ stipantur insulæ, ex quibus quammulti fluunt fluvii rivulique per campos fertilitatem volventes, ad calores sedandos aurasque refrigerandas haud parùm conferre valentes. Isti autem venti, fluvii rivulique, dùm refrigerationem dulcemque æstus adversus vividiores inferunt solationem, magnâ fœdant humiditate aërem, adeò ut metalla ferè omnia rubiginem ac æruginem citò contrahant, animaliumque carnes diù servari haud possint (2). Refert *Zimmermann* tantam adesse in insulâ *la Jamaïque* istam aëris humiditatem, ut nunquàm ibi ad potum accedant sues.

Duæ tantum in nostris prædominantes insulis observantur tempestates, æstivalis nempè valdè calida cœloque ut plurimùm sereno donata, & hiemalis (*l'hivernage*) minùs calida, perfrequentibus ventis imbribusque turbata. Quæ duplex constitutio per nychthemeron etiam observatur, dùm sit dies in genere calidior sicciorque, frigidior autem & humidior nox. Hìc quoque adnotandum venit quòd in pluribus insulis adsint loci depressi apud nos *basses terres* nuncupati, mon-

---

(1) Pouppé desportes malad. de St. Doming. tom. 1, pag. 20.

(2) Quod etiam magnâ parte calori tribui debet.

tanis humidiores, insalubriores, magis vespertinis nocturnisque roribus expositi. Indè ait *Pouppé Desportes* eos meliùs se habere qui montanas habitationes cum nigritis suis incolunt (1). Ex quibus allatis pronum est concludere ad duas reduci posse aëris constitutiones apud nos regnantes, nempè ad calidam & humidam quæ per æstatem observatur, & ad frigidam humidam (2) hiemali tempore noctibusque sæpissimè obtinentem, præcipuè apud locos depressos, ut jamjam dixi. Ast tamen tertia adhiberi potest, scilicet moderatim calida siccaque in pluribus locis observata & præsertim in montanis.

Nunc quædam proferre liceat circà frequentiores apud nos vigentes affectus, nec-non evidentissimas quasdam causas istis ansam præbere valentes. Primò notandum venit difficiles laboriosasque sæpissimè fieri alimentorum coctiones, ratione vehementis caloris qui, ut sciunt omnes, evidentissimè ventriculi functionibus quam plurimùm obstat. Et ad hoc comprobandum, ad nostra recur-

---

(1) Malad. de St. Doming. tom. 1, pag. 21.

(2) Hoc tantum intelligi debet relativè ad validos apud nos vigentes calores. Nam strictè loquendo, nulla adest in nostris regionibus frigida tempestas, si illam quam hibernalem dicimus cum hiemali hìc persentito frigore comparare velimus.

rere climata non opus eſt ; in regionibus enim quæ caloris frigoriſque experiuntur viciſſitudines perſpiciendum venit digeſtiones faciliùs vigente hieme, difficiliùs autem per æſtatem perfici, quo tempore minuitur appetitus (1). Quod, ut more Domini *Grimaud* loquar, tribui poteſt vi expanſivæ, evidenter dùm viget calor prævalenti, quæ plurimum ad concentrationis motus minuendos confert. Sub primo digeſtionis tempore fit virium concentratio ad epigaſtrium, undè, perfectâ digeſtione, ad exteriora rursùs tendunt (2). Si au-

---

(1) *Calidis in regionibus, multò minùs eſuriunt homines quàm in frigidis.* Rouppe de morb. navig. pag. 82.

(2) *La digeſtion, dans toute ſon étendue, préſente deux périodes ou deux ſtades bien différens ; le premier marqué par la vive concentration des forces toniques ſur les organes digeſtifs, & le ſecond marqué par le développement de ces forces, & leur répartition égale ſur tout le ſyſtême. Grimaud* mém. ſur la nutrition pag. 88 & 89. Notatur autem concentrationis motus levi poſt prandium perſentito frigore, quod excipit calor motuſque ad exteriora perſpirationis illuſtratus auctione horis circiter quatuor aut quinque à prandio ſuperveniente, quo tempore perficitur digeſtio. Cæterùm ſemper & ubique concentrationis vi hancce expanſionis ſubſequentiam perſpiciendam habemus, quæ adeò conſtans neceſſariaque lex videtur, ut in febribus

tem dùm ad centrum appellantur vires, motu expanſivo prædominante prohibeatur earum tendentia aut ſaltem difficilior evadat, tùnc difficilè perficiatur digeſtio neceſſe ſit. Quidquid autem ſit de iſtâ theoriâ, factum adhùc certum quotidianâque obſervatione comprobatum reſtat, ſcilicet apud regionum calidarum incolas in genere difficilè perfici digeſtiones, quamdamque adeſſe veluti radicalem ventriculi vicinorumque organorum debilitatem (1), quam ad ſublevandam, infuſo coffeæ ſpirituoſiſque liquoribus indulgere amant, qui ventriculi aliorumque digeſtionis organorum vires adaugere ſuſtinereque valeant. Prætereà etiam dulcem poſt prandium obſequuntur ſomnum qui haud parùm naturæ conſiliis favet; nam, ut noſcunt omnes, per ſomnum facilior evadit alimentorum coctio. Ex plurimis autem iſtis difficilioribus praviſque digeſtionibus primariis neceſſe eſt prodeant plurima ſyſtematis gaſtrici vitia, & inde diverſi morbi ab iſtis nati.

---

intermittentibus in quibus præcipuè obſervandæ dantur iſtæ virium tendentiæ, ſi expanſivum motum poſt validam concentrationem adducere non valeant vires vitales, è medio tollitur æger.

(1) *In calidis regionibus partes quæ digeſtioni inſerviunt multò debiliores ſunt quàm in frigidis.* Rouppe de morb. navig. pag. 83.

Hic etiam adnotandum venit alimenta apud insulas nostras usurpata haud tam facilis digestionis & salubria esse ac illa quæ in Europæis eduntur regionibus (1). Quod præcipuè dici volo de substantiis nigritis ad victum quotidianum propinatis ut sunt v. g. farina ista è radice jatrophæ cujusdam parata, quæ *farinæ Manihot* vulgare nomen audit; panis cum istâ confectus; radices convolvulorum quorumdam (*Patates*) sub cinere aquâve coctæ; carnes sale conditæ; morrhuæ siccæ; thettæ fumo exsiccatæ &c.; quæ omnia alimenta certè sunt dura, parùm succosa, difficilis coctionis, insalubria. Istis si adjungantur calores quibus die, frigiditas humiditasque quibus nocte exponuntur miseri isti, labores diuturni quos sæpissimè verberibus maculati exercere coguntur, vapores humidi putridique undique in terris depressis exhalati, potus quandòque insalubres, ut in istis sunt depressis locis, ex aquis stagnantibus putridisque substantiis fœdatis, tum non mirabimur unde tam magna malorum caterva adeò frequenter irruens eosque afficiens.

Sub calidioribus tempestatibus prædominium tenet bilis, ut observavit *Stoll*; quod præcipuè

---

(1) Crassiora minusque succulenta sunt omnia alimenta nostra quàm ea quæ in Europâ usurpantur. Poup. Desp. mal. de St, Dom.

de calidis noſtris regionibus dici debet. Inde iſta bilioſorum affectuum valida cohors quæ tam frequenter apud Americanas inſulas caput extollit. Inde vitia quibus ſæpiſſimè tentantur epigaſtrica organa : nam agnovit *Pouppé Deſportes* hepar, ſplen pancreaſque præcipuas in morbis inſularum noſtrarum agere tragædias (1). Ex nimiâ autem bilis ad inteſtina ventriculumque delatâ quantitate, acritateque quadam acquiſitâ, fiunt cholera morbus (2), diarrhææ, dyſenteriæ, dolores colici (3), aliique iſtius generis affectus tam ſæpiſſimè apud nos obſervati. Graſſantur & etiam ut plurimùm febres ardentes, bilioſæ, putridæ præſertim dum calori ſupernerit aër humidus regnantes (4).

---

(1) Malad. de St. Doming. tom. 1. pag. 318.

(2) *Cùm & ipſe calor immodicus ſales oleaque corporis torreat quotidie & exacuat, fit major in dies majorque humorum acrimonia ; inde bilis acerrima : hinc cholera, hinc tormina ſæviſſima , hinc putridæ febres.* Huxam opera tom. 1, pag. 259, & in aliâ ejuſdem tomi primi paginâ (355) aït : *poſt fervidam æſtatem conſtanter ferè ſequuntur choleræ, dyſenteriæ, alvi fluxus.*

(3) *Apud inſulas caraïbum notiſſima eſt colica pictonum, ut potè quæ magnam vim hominum infeſtat.* Sydenham opera tom. 1, pag. 512.

(4) *Eſt calidi, eſt humidi laxare fibras : quid conjuncta !* Huxham.

Sic ſæpiſſimè ſeſe prodit febris quædam vulgò febris flava americana nuncupata, quam frequenter apud Barbados obſervavit *Hillary*, quamque in inſulâ ſandominicanâ valdè ſævientem nomine *maladie de Siam* inſignivit *Pouppé Deſportes*. Nil aliud eſt quàm febris bilioſæ, putridæ (1), malignæ ſpecies Europæos præcipuè apud nos devenientes infeſtans, minùs autem inſulares. Dirus morbus qui inſidioſis valdèque periculoſis ſæpiſſimè ſtipatur ſymptomatibus, plurimoſque ægrorum è medio tollit.

Spaſmodici convulſivique affectus maximè quoque apud nos ſunt familiares, ob magnum caloris gradum valdè ſyſtemati nervoſo contrarium. » Les nerfs, ait *Zimmermann*, ſont toujours le » plus affectés de la chaleur (2) ». Sic *Gaubius* de nocivis calidæ atmoſphæræ poteſtatibus diſſerens, ſequentia profert : » vis vitalis ſenſilior qui-« dem & agilior, at robore, tenacitate, hinc » duratione minor, faciliùs in ſuis motibus tur-» banda (3). » Inde, facto levi ulcere natâve aliâ levi irritationis causâ, naſcuntur ſæpiſſimè ſpaſmodici convulſivique affectus valdè noxii. Haud

---

(1) *Selle* pyretol. pag 256.

(2) Traité de l'expér. tom. 2, pag. 321.

(3) Patholog. pag. 151 & 162.

rarò obſervatur quædam ſpaſmi ſpecies *tetani* nomine inſignita, cui valdè obnoxii ſunt regionum calidarum incolæ (1), præcipuè vigentibus pluviis, aut diem calidum excipiente frigidâ humidâque nocte. » Obſervantur nautæ, aït *Rouppe*, in cali- » dioribus climatibus, diris ſpaſmodicis affectio- » nibus torqueri, quæ à ſubitò ſufflaminatâ perſ- » piratione inducuntur, & maximè noctu ſub dio » dormientes invadunt (2). » Apud nos etiam plurimùm viget maxillaris ſpaſmus (*le mal de machoire*) quo ſæpiſſimè corripiuntur nigritarum infantes, elapſis paucis à nativitate diebus.

Calor corpora rarefacit. Ex illâ rarefactione fit, ut aït *Gaubius*, augmentum voluminis & magis quidem in fluidis quàm in ſolidis. Undè plenitudo vaſorum & turgor, unde plethoræ ſymptomata quæ ſatis frequentibus venæ-ſectionibus debellanda veniunt. Iſtis ſubitaneis ſignis plethoricis valdè ſunt obnoxii apud inſulas noſtras advenientes Europæi, qui in genere temperamento robuſtiori copioſiorique ſanguine donantur. Indè *Pouppé Deſportes*, ſi morbis deprehenderentur, ut ſæpè advenit,

---

(1) *In Meridionalibus & Americanis multò frequentiùs occurrit tetanus. Vogel* de cogn. & curand. morb. tom. 2., pag. 79.

(2) De morb. navig. pag. 281.

eorum curam ſatis frequenter repetitâ venæ - ſectione aggrediebatur, nec quidem infelici cum ſucceſſu.

Si ad caput nimiâ quantitate ruat ſanguis, quod ſæpê ob nimium fit calorem, tunc naſcuntur vehementiſſimi capitis dolores, inflammationeſque apud nos ſatis frequentes. Obſervavit *Rouppe* iſtos capitis dolores ſub zonâ torridâ valdè apud nautas pertinaces, culminante ſole incipere, cum calore increſcere, & aliquot horis poſt ejus occaſum remittere. » Ægri, addit iſte, lucem » quam maximè fugiunt, & loca caliginoſa, » tenebroſaque quærunt (1). »

Ob caloris prædominium valdè adaugeri perſpirationem neceſſe eſt (2). Sed haud rarò ſupprimitur

---

(1) De morb. navig. pag. 278.

(2) Dum humidum fit cutaneum organum, ſicca manet alvus. Quod in noſtris obſervatur regionibus in quibus omne ad cutem deferri videtur, dum alvus diù ſilet. Non ſolùm alvinæ, ſed & aliæ etiam minui conſpiciuntur ſecretiones, ut ſunt urinæ, mucus narium, & apud mulieres fluxus menſtruales, qui attamen citiùs apud nos quam in temperatis frigidiſve regionibus ſeſe monſtrant; certè ob omnium corporis partium evolutionem citiùs perfectam; namque natura ſub calidis climatibus magis acutè, ſi ita fas ſit loqui, rapidoque curſu, in omnibus ferè ſuis operationibus, quàm ſub aliis procedere videtur.

iſta, ſi ſupervenerit nox humida frigidaque, præcipuè apud nigritas qui ſub frigido humidoque tecto dormitare ſolent. Indè catarrhales, quibus adeò ſunt obnoxii iſti, rheumaticique affectus, dolores colici, diarrhææ (1), dyſenteriæ, ſpaſmodicæ convulſivæque affectiones, ut jàm ſuperiùs dixi, valdè frequentes, morbus glandularis qui nil aliud eſt quàm obſtructio glandularum lymphaticarum, aliique à ſuppreſſâ perſpiratione nati. Iidem etiam vigent affectus adveniente regnanteque hieme, frigidiore ſcilicèt humidioreque, ut jàm notavimus, tempeſtate ſub quâ tam altè caput extollunt affectus pituitoſi, verminoſi quibus infantes & præſertim nigritæ valdè ſunt obnoxii. » Leur ſang, aït *Pouppé Deſportes* de nigritis

---

(1) *Quandò calori ſuccedit frigidus humidus, conſtipatâ cute, ad interiora ruunt acres humores. Huxham* opera tom. 1, pag. 355.

Ventriculum & inteſtina, adultâ æſtate, atque autumni initio, debiliſſima habemus, & excipiendæ recurrenti materiæ perſpirabili præ aliâ quacumque *parte opportuniora. Stoll. rat.* med. tom- 3, pag. 172.

On ſait que la chaleur ouvre les pores, & excite une grande tranſpiration que l'air frais arrête ſubitement & avec danger vers le ſoir. Les humeurs qui devoient tranſpirer ſont dont répercutées, ſe jettent ſur les inteſtins &c. *Roſen* mal. des enf. pag. 86.

» loquens , eſt d'une qualité ſi propre à la pro-
» duction des vers, qu'ils en meurent quelquefois
» ſubitement. Ils en ſont ſur-tout attaqués dans
» les ſaiſons humides qni ſuccèdent à un temps
» chaud & ſec (1). » Eadem ſub tempeſtate fri-
gidâ & humidâ augeſcunt ſcorbutici affectus qui-
bus haud pauci apud nos laborant, præcipué illi
qui locos depreſſos, humidos, littora maris inco-
lunt, piſcibus, duris ſaleque conditis carnibus veſ-
cuntur, inſalubres epotant aquas &c. Febribus
etiam intermittentibus, regnante iſtâ tempeſ-
tate, haud raró tentantur præcipuè quarta-

---

(1) Malad. de St. Doming. tom. 2, pag. 271. Hîc quoque recenſeri debet vermis iſte *vena medina* nuncupatus, colore albo ſubflavo donatus, ulnam longitudine excedens, ſub cute jacens, veſiculam producens; quâ apertâ, ſenſim & ſine ſenſu detrahitur vermis: quæ operatio lenta diuturnaque eſt ob iſtius fractionis metum, quamque juvat olei applicatio, aliuſve emollientis ſubſtantiæ in partem affectam. Vermibus iſtis valdè obnoxii ſunt nigritæ. Narrat *Pouppé Desſportes* ſe quemdam ſervum habuiſſe cui plus quàm quinquaginta iſtorum extracti fuerant. Valdè quoque apud eoſdem familiaris alia quædam vermium ſpecies vulgò dicta *le makaque* ad crura femoraque propè articulationes ſub cute jacens, ut refert *Thion de la chaume* (verſ. op. Doct. *Lind.* de morb. Europ. in calid. reg. tom. 1, pag. 75) quamque apud quoſdam è noſtris ſervis olim infans obſervaſſe memini.

nis (1) haud facilem curationem admittentibus ob easdem semper subsistentes causas eis ansam præbentes, frigidum scilicet humidumque aërem qui eis incrementa in dies inferre quamplurimùm valet. Apud istorum locorum incolas sub omnibus ferè tempestatibus adest peculiaris quidam habitus cachecticus, maximaque propensio ad obstructiones, hydropem, icterum aliasque cachecticarum affectionum species, quæ in istis præcipuè quartanarum febrium ut plurimùm tristes sunt sequelæ.

Notandum autem venit quòd febres istæ inter-

---

(1) Febres quartanas quamdam cum scorbuticis affectionibus cognationem obtinere ex pluribus constat. Omnia enim quæ istis favent illis & etiam ansam præbere valent, uti sunt v. g. loci depressi, humidi, frigidi, maris littora, frigidum humidumque cœlum, ut plerumque fit autumnali tempore, animi pathemata tristia &c. Sciunt etiam omnes antiscorbuticarum plantarum succum ad istud febrium genus profligandum haud parùm conferre, ut ego propriâ novi experientiâ. Cæterùm istam nobis tradidit opinionem, in eximiis circà morbos chronicos prælectionibus Dominus *Vigarous* istius Universitatis Professor meritissimus, cui gratitudinis conjungi vinculis dulce mihi est, tùm ob curas quas mihi morbo laboranti præbere, tùm ob indulgentiam quâ me sanum posteà benigno vultu excipere dignatus est.

mittentes tàm apud locos iſtos depreſſos, humidos & frigidos familiares rariùs in ſiccioribus calidioribuſque, vigente præſertim æſtate, obſerventur, ut adnotat *Zimmermann* qui nos docet in decurſu morborum apud calidas regiones regnantium valdè acutè procedere naturam, uti jàm ſuperiùs circà omnes ejus operationes in genere obſervavimus. Si verò quandòque adveniat ut ſub intermittentium typo prodeat morbus, illum diù ſervare non valet, brevi in continuum aut ſaltem ferè continuum abiturus. Sic quamdam duplicem tertianam (1) valdè, regnante æſtivali tempore, apud ſandominicanos ſævientem obſervavit *Pouppé Deſportes* quam fatetur ipſe magnam ad typum continuum habuiſſe proclivìtatem; ſic ut primò ſub ordine tertiano prodiret febris, quæ mox duplex tertiana evadebat, cujus dein jungebantur paroxiſmi, ita ut levis tantum adeſſet remiſſio quæ nullo modo intermiſſio dici valebat. » Quoique la

(1) Iſtam duplicem tertianam in duas ſpecies dividit *Pouppé Deſportes*, quarum unam duplicem tertianam bilioſam vocat, infarctuique viſcerum epigaſtricorum tribuit; alteram autem duplicem tertianam lymphaticam, cujus cauſam ad infarctum meſentericarum glandularum refert, & quæ, ut addit ipſe, maximam cum febribus meſentericis à *Baglivi* in Italiâ obſervatis convenientiam habet.

» chaleu

» chaleur relâche les fibres, aït *Bosquillon*, elle
» agit aussi comme *Stimulus*. C'est par cette rai-
» son qu'elle peut changer les intermittentes en
» rémittentes, & ces dernières en continues.
» Ainsi les intermittentes du printemps se trans-
» forment en fièvres continues, aux approches
» de l'été (1).

Nunc autem adnotandum venit morbis apud nos observatis sæpissimè supervenire malignitatem. Quod certè haud mirandum evadit, si observemus maximam febrium in nostris insulis vigentium constituere partem febres putridas, quæ tantam sibi adjungendi malignitatem habent facultatem. Adest prætereà apud insularum istarum incolas debilitas quædam veluti constitutionalis à calore vehementi sudoribusque copiosissimis, frequentioribus quibus sunt obnoxii inducta, cui favere haud parùm valent pertinaces validissimique eorum labores nec-non mensæ venerisque deliciæ quibus tam sæpissimè indulgere amant. Hæcce debilitas multùm certè ad insidiosa lethaliaque procreanda phœnomena, si morbo corripiantur, confert.

---

(1) *Cullen* trad. par *Bosquill.* tom. 1, pag. 80. Ipsum etiam consentaneum habemus *Hippocratem* in septimo tertii libri aphorismo sic se habente : *per squalores febres acutæ incidunt.*

Plurimi etiam vigent apud insulas americanas venerei affectus, ob libidines quas celebrare amant ferè omnes istarum incolæ, præsertim cum nigritis feminis viru venereo ut plurimum fœdatis. Haud tam difficilis eorum curatio in nostris observatur climatibus ac in Europâ (modò simplices recentesque sint) ob expansivam auctam vim quæ ad exteriora infectionis partem impellere valet, & fortè quoque ob calorem validiorem multùm degenerationi mucosæ obstantem, quæ degeneratio plurimùm virus venerei progressui favere observatur.

Inter omnes autem morborum in insulis nostris vigentium causas haud ultimum obtinent locum animi affectus. Quotidianâ observatur experientiâ quantus sit istorum in œconomiam animalem influxùs. Respiratio, motus cordis, alimentorum coctio, nutritio, diversæ secretiones & excretiones, musculorum actio, quidquid tandem est functionum in corpore humano turbatur, depravatur diversasque experitur mutationes sanitatis legibus quandòque & vitæ repugnantes. Inter præcipua autem ab animi affectibus producta phœnomena valdè notandus venit iste peculiaris ad præcordia sensus quo stipantur isti, & cujus rationem præcipuis organis circà istam regionem sitis referre pronum est. Indè illa peculiaris istorum affectuum, tristium præsertim, facultas viscerum epi-

gaſtricorum functiones ſyſtemaque venæ-portarum conturbandi, cui haud parùm apud nos favere valent cauſæ quædam jàm ſuperiùs allatæ, æſtus (1) nempè & humiditas aëris. Inde quoque fluxus hæmorrhoïdales, abdominalium viſcerum, hepatis

---

(1) Sciunt omnes ſyſtema venoſum & arteriale ſic ſe componere ut unum ex iis prædominium teneat, dum alterum quadam veluti paſſibilitate relativâ affici videatur. Sic v. g. apud juvenes in genere poteſtatem habet arteriarum ſyſtema. Indè iſti valdè ſunt obnoxii affectibus ab illo ſyſtemate pendentibus. Sic ſuprà diaphragma ferè ſemper ægrotare obſervantur, præcipuè versùs pectus quod evidenter magis ad ſyſtema arteriale pertinet; dùm è contrà apud eos qui provectiorem attigere ætatem frequentiores ſunt affectus infrà diaphragma (aut ſaltem ſi ſuperiùs adſint iſti affectus, ad cauſam in abdomine latentem ſœpiſſimè tanquàm ad primariam referri debent) ob prædominium ſyſtématis venæ-portarum quod certè præcipuam totius venarum ſyſtematis conſtituit partem. Tempeſtas hiemalis & regio frigida arteriis valdè favent, ut ex affectionibus in iſtis vigentibus conſtat; æſtivalis verò tempeſtas & regio calida venoſo ſyſtemati poteſtatem inſerunt, ut probant affectus abdominalium viſcerum in hiſce regnantes. Indè obſervavit *Pouppé Deſportes*, ut etiàm omnes apud inſulas noſtras Practici, plurimùm in iſtis prodeſſe venæ-ſectio pedibus celebrata quæ directiùs ſyſtema venæ-portarum evacuare, viſceraque abdominalia ſublevare valet. Vide mal. de St. Doming. tom. 2, pag. 274.

præcipuè & lienis obstructiones, icterus, hydrops, aliique ab isto turbato systemate nati affectus.

In statu morboso præsertim multa inferre noxia valent animi affectus. Sic v. g. in morbis exanthematicis ad interiora materiem impellunt, & ad nobiliora organa periculosum sæpissimè metastasim faciunt. Hæmorrhoïdales aliosque morbosos fluxus sistunt, indèque multos cient affectus ab istâ suppressione pendentes. In decursu morborum, istis malignitatis characteres inducunt. Quod certè de terrore præsertim dici debet qui vires vitales tàm subitò frangere valet, ut vel sanissimis sæpissimè terribile objectum fugiendi facultatem tollat (1). » Ter» rorem, inquit *Stoll*, novimus nervoso imprimis » systemati inimicum (2) ». Refert *Pouppé Desportes* se plurimòs in insulâ Sandominicanâ vidisse ægrotantes qui, etsi malè se non haberent, è medio tamen, ob terrorem inductum, tollebantur.

Hìc quoque notanda venit valida apud Europæos nostris habitantes insulis divitias faciendi cupiditas, ut etiam diræ quibus cruciantur sollicitudines ne tàm carissimas spes adversa decipiat

---

(1) *Barthez* nouv. élém. de la scienc. de l'homme pag. 37.

(2) Rat. med. tom. 2, pag. 176.

fortuna. Nec prætereundi vani timores quibus, dum ad noſtras adveniunt regiones, corripiuntur plerique, ob validam morborum cohortem diram exerentem poteſtatem quam effugere ſibi impoſſibile putant. Indè præ aliis facillimè morbis prædominium obtinentibus laborant. Timor enim debilitatem maximam omni ſyſtemati inducere valet, plurimùmque idcircò morbis epidemicè regnantibus diſponere, ut ſæpiſſimè fuit obſervatum (1). Eadem dici poſſunt de mœrore qui tantas omni ſyſtemati inducit affectiones præcipuè ven-

---

(1) Sic narrat *Riverius* eos qui, furente peſte, metu corripiuntur, facillimè iſto morbo tentari. Sic etiam contendit *Willis* illos præcipuè variolis corripi, qui hunc valdè timeſcunt morbum. Iſtud veritati haud contrarium expertus ſum; nam agnovi ipſemet quemdam ex inſulâ Sandominicanâ juvenem, domi mecum habitantem quâ variolis tunc per urbem epidemicè graſſantibus laborabant infantes. Quod integro ferè menſe neſciebat iſte. Poſt menſem autem, neſcio quâ de causâ, infantes variolis ægrotare ſub eodem quo dormiebat tecto audivit. Subitò timore correptus ſe mortuum exclamat, brevique variolis laboraturum. Eum ne vanis timoribus nimium indulgeret in vanum ſuadebant amici: nulla enim prorsùsque inutilia fuere eorum conſilia; moxque, quibuſdam elapſis diebus, variolis correptus fuit, vitâque haud multò poſt functus, ob validum mortis terrorem, magnamque virium proſtrationem à venereis menſalibuſque olim deliciis inductam.

triculo & inteſtinis in quibus peculiarem, ut adnotat *Zimmermann*, habet actionem. » Mira, » aït *Stoll*, facultas mœroris eſt functiones » ventriculi, inteſtinorum ac hepatis conturbandi » (1) ». Inde appetitûs imminutio, digeſtionum depravatio, ventriculi ægritudines, flatus, dolores colici, aliique hujuſce generis quibus valdè ſunt obnoxii illi qui triſti lentoque huicce affectui indulgent. In genere queribundi, ſolitudinem amantes, ſtomachoſique ſunt & omnes ad eorum augendas ſollicitudines ſtudere credunt. Valdé, ait *Zimmermann*, ad morbos ſunt proni; dolores validiores à causâ minimâ patiuntur, facilèque, dùm ægrotant, ad mortem vergunt. Apud eos ſatis frequenter obſervantur cordis palpitationes, polypoſæ concretiones, anevriſmata variceſque, melancholia, deſperatio, hypochondriaca paſſio nullis ferè medicinalibus remediis ſananda &c. Apud mulieres menſium ſuppreſſio, chloroſis, hyſterici affectus &c.

Plurimùm in noſtris inſulis viget iſtud lentum triſteque animi pathema, ob frequentes domeſticas ſollicitudines peculiares quibus valdè exponuntur iſtarum incolæ, quaſque hìc referre longiùs foret. Maximè quoque eſt familiare nigritis

---

(1) Rat. med. tom. 3, pag. 247.

ſervis ex Africæ oris ad noſtras adductis, quibus nulla patriam parenteſque reviſendi conceditur ſpes. Quis eorum miſerabile fatum ſiccis inſpiceret oculis? Infelices heu! quandòque omnia humanitatis reſpuentes auxilia, triſtem doloris haurire amant voluptatem lentâ peſidâque manu lectum parantem ſupremum: aut ſi pepercerit mors, ad ultimum deſperationis gradum provecti, ſibimetipſis, linguam deglutientes, ut aïunt, aliove modo vitam adimere haud pertimeſcunt, ſe ſervitudine liberatos ad parentes redituros ſperantes, pedeque libero natales terras iterùm pulſaturos.

Hæc ſunt quæ circà inſulas noſtras Americanas in genere dicenda habebam; quibus expoſitis, peculiaria quædam circà febrem flavam tàm ſæpiſſimè ſævientem proferre in mente fuerat, ſed deficiente tempore, vos, ò Lectores, ad *Hillary*, *Moultrie*, *Bruce*, *Pouppé Deſportes*, alioſque mitto qui de iſtâ febre ejuſque therapeiâ tam benè ſcripſere.

FINIS.

ARGUMENTABUNTUR

ILLUSTRISSIMI PROFESSORES REGII

D. PAULUS-JOSEPHUS BARTHEZ, *Universitatis Cancellarius.*

D. GASPARDUS-JOANNES RENÉ, *Decanus.*

D. ANTONIUS GOUAN, *Pro-Decanus.*

D. FRANCISCUS BROUSSONET.

D. FRANCISCUS VIGAROUS.

D. HENRICUS-LUDOVICUS BRUN.

D. HENRICUS FOUQUET.

D.

- hys -